

آتش

کلیدواژه: آتش، حضرت موسی علیه‌السلام، ملائکه ، نور،
پرسش: در آیه ۸ سوره نمل منظور از کسی که در آتش است و کسی که اطراف آتش است، چیست؟
پاسخ: در این‌که منظور از آیه ۸ سوره نمل چیست، مفسران نظریات گوناگونی بیان کرده‌اند. برخی برآنند: منظور از کسی که در آتش است (مَنْ فِي النَّارِ)، خداست و معنایش این است که مبارک است آن کسی که **سلطنت** و قدرتش در آتش ظهور کرده؛ چون صدای گفت‌وگو از **درخت** برمی‌خاست، درختی که به **شهادت** آیات سوره قصص، آتش اطرافش را احاطه کرده بود. عده‌ای نیز می‌گویند: منظور از آتش در این‌جا **نور** است و کسی که در آتش است، **قدرت** خداست و کسی که اطراف آتش است، حضرت موسی است. بعضی دیگر از مفسران گفته‌اند: مراد از "مَنْ فِي النَّارِ" ملائکه‌ای است که در آتش حاضر بوده‌اند؛ همچنان‌که مراد از "من حولها" موسی - علیه‌السلام - است. گروه دیگر عکس آن را معتقدند؛ یعنی گفته‌اند: مقصود از جمله اولی موسی - علیه‌السلام - و مراد از دومی ملائکه است.

فهرست مندرجات

- ۱ - ترجمه آیه ۸ سوره نمل
- ۲ - ریشه و معنای واژه «بورک»
- ۳ - اشاره‌ای به آیات سوره طه
- ۴ - مراد از «مَنْ فِي النَّارِ وَ مَنْ حَوْلَهَا»
 - ۴.۱ - دیدگاه اول
 - ۴.۲ - دیدگاه دوم
 - ۴.۳ - دیدگاه سوم
 - ۴.۴ - دیدگاه چهارم
- ۵ - پانویس
- ۶ - منبع

ترجمه آیه ۸ سوره نمل

" فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ "؛ هنگامی که نزد آتش رسید، ندایی برخاست که مبارک باد آن‌کس که در آتش است و کسی که در اطراف آن است و منزّه است، خداوندی که پروردگار عالمیان است.

ریشه و معنای واژه «بورک»

در این‌که منظور از «کسی که در آتش است» و «کسی که در اطراف آن» است، چه کسی است؟ مفسران نظریات گوناگونی بیان کرده‌اند. قبل از بیان دیدگاه‌های مفسران، توضیح این نکته ضروری به نظر می‌رسد که کلمه «بورک» در آیه، فعل ماضی مجهول از «برک» باب مفاعله مبارکه است و «مبارکه» به معنای دادن خیر بسیار است. گفته می‌شود: «بارکه» و نیز «بارک علیه» و همچنین «بارک فیه»، یعنی خیر بسیار به او پوشانید و **خلعت** بسیاری به او آویخت. [۱] [۲]

اشاره‌ای به آیات سوره طه

در آیات ۱۱ تا ۱۳ سوره "طه" وقتی در **داستان** موسی - علیه‌السلام - به این‌جا می‌رسید، به‌جای این جمله در این‌که چه ندایی از آتش برخاست، فرمود: " فَلَمَّا آتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَى إِيَّيْنَا أَنَا رَبُّكَ فَأَخْلَعْ تَعْلِيكَ إِنَّكَ يَا لَوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوْيٌّ وَ أَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى "؛ من پروردگار توام! کفش‌هایت را بیرون آر، که تو در سرزمین **مقدس** «طوی» هستی! و من تو را (برای مقام **رسالت**) برگزیدم؛ اکنون به آنچه بر تو **وحی** می‌شود، گوش فرا ده! [۳]

مراد از «مَنْ فِي النَّارِ وَ مَنْ حَوْلَهَا»

اما این‌که مراد از "مَنْ فِي النَّارِ"؛ آن‌که در آتش است، کیست؟ سخنان مفسران مختلف است که در این‌جا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

← دیدگاه اول

برخی برآنند، منظور از کسی که در آتش است (مَنْ فِي النَّارِ)، خداست و معنایش این است که مبارک است آن کسی که سلطنت و قدرتش در آتش ظهور کرده؛ چون صدای گفت‌وگو از درخت برمی‌خاست، درختی که به شهادت آیات **سوره قصص**، آتش اطرافش را احاطه کرده بود. بنا بر این تفسیر، معنای آیه این می‌شود که مبارک است آن کسی که با کلام خود از آتش برای تو تجلی کرد و خیر کثیر به تو داد. طبق این **تفسیر**، جمله " وَ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ " تزییه خداست از این‌که **جسم** یا جسمانی باشد و مکان بدو احاطه یابد و یا در دسترس حوادث قرار گیرد. [۴]

← دیدگاه دوم

گروهی دیگر در بیانی دیگر گفته‌اند: منظور از آتش در این‌جا نور است و کسی که در آتش است، **قدرت** خداست و کسی که اطراف آتش است، موسی - علیه‌السلام - است. معنای آیه طبق این نظر چنین است، آنچه را که موسی گمان می‌کرد آتش است، آن **نور** مبارکی بود که خداوند با قدرت خویش ایجاد کرد و **موسی** که در اطراف آن ایستاده بود نیز مبارک است؛ برای این‌که خداوند او را برای مقام **رسالت** خویش در **زمین** برگزید. [۵]

← دیدگاه سوم

بعضی دیگر از مفسران گفته‌اند: مراد از " **مَنْ فِي النَّارِ** " ملانکه‌ای است که در آتش حاضر بوده‌اند، همچنان‌که مراد از " **من حولها** " موسی - علیه‌السلام - است. [۶]

در بیانی دیگر آمده است: منظور از " **من حولها** " در آیه مورد بحث، کسی است که پیرامون آتش بوده، که یا موسی به تنهایی بوده، یا اگر دیگران هم بودند او نیز حضور داشت، و مراد از مبارکه بودن او، همان برگزیدن او بعد از تقدیس او است. [۷]

← دیدگاه چهارم

گروه دیگر عکس آن را معتقدند؛ یعنی گفته‌اند: مراد از جمله اولی موسی - علیه‌السلام - و مراد از دومی **ملانکه** است. [۸] به عبارت روشن‌تر، منظور از کسی که در آتش است، حضرت موسی - علیه‌السلام - بوده که به آن شعله آتش که از میان درخت سبز نمایان شده بوده، آن قدر نزدیک گردید که گویی در درون آن قرار داشت و منظور از کسی که اطراف آن قرار دارد، **فرشتگان** مقرب پروردگار است که در آن لحظه خاص، آن سرزمین **مقدس** را احاطه کرده بودند. یا این‌که منظور از کسانی که در آتش‌اند، فرشتگان الهی هستند و کسی که در گرد آن قرار دارد، حضرت موسی است. [۹]

پانویس

- ↑ راغب اصفهانی، حسین بن مجد، المفردات فی غریب القرآن، ج ۱، ص ۱۱۹، دارالعلم الشامیة، بیروت، ۱۴۱۲ق؛
- ↑ طباطبایی، سیدمجدحسین، ترجمه المیزان فی تفسیر القرآن، موسوی همدانی، سیدمجدباقر، ج ۱۵، ص ۴۸۷، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ پنجم، ۱۳۷۴.
- ↑ طباطبایی، سیدمجدحسین، ترجمه المیزان فی تفسیر القرآن، موسوی همدانی، سیدمجدباقر، ج ۱۵، ص ۴۸۷، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ پنجم، ۱۳۷۴.
- ↑ طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۷، ص ۲۳۱، ناصر خسرو، تهران، چاپ سوم، ۱۳۷۲.
- ↑ معنیه، مجدجواد، تفسیر الکاشف، ج ۶، ص ۸، دارالکتب الاسلامیة، تهران، چاپ اول، ۱۴۲۴ ق.
- ↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۵، ص ۴۰۷ ۴۰۸، دارالکتب الاسلامیة، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴.
- ↑ طباطبایی، سیدمجدحسین، ترجمه المیزان فی تفسیر القرآن، موسوی همدانی، سیدمجدباقر، ج ۱۵، ص ۴۸۷، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ پنجم، ۱۳۷۴.
- ↑ آلوسی، سیدمحمود، روح المعانی، ج ۱۹، ص ۱۶۰، دارالکتب العلمیة، بیروت، ۱۴۱۵ق.
- ↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۵، ص ۴۰۷ ۴۰۸، دارالکتب الاسلامیة، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴.

منبع

پایگاه اسلام کوئست.

رده‌های این صفحه : **قرآن‌شناسی** | **تفسیر**